

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № ВКПВ-453-62-17
дата 25.11.2014 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 01-00-101..... 24.11.2014
/моля цитирайте при отговор/

На Ваш № ВКПВ-453-62-17/04.11.2014 г.

ДО

Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (ЗИД на НК)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

По изпратените ни на основание чл. 75, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание Законопроекти за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, с вх. № 454-01-13 и № 454-01-24, внесени на 27.10.2014 г. от Волен Сидеров и група народни представители, изразявам следното становище:

1. По законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 454-01-13, внесен от Волен Николов Сидеров и група народни представители на 27.10.2014 г.:

С предложеният от вносителите законопроект се цели отпадането на съществуващото досега изрично изискване за предприемането на неизбежна отбрана, само ако се касае за проникване с насилие или с взлом в жилище, като силно стесняващо полето на института. Предложението е ал. 3 на чл. 12 да се измени така: „Няма превишаване пределите на неизбежната отбрана, ако причиняването на вреди на нападателя е извършено от отбраняващия се в границите на имот или вещ, които е защитавал или намирайки се в тях е защитавал от нападението себе си или трети лица, както и в случаите, в които в границите на имота или на вещта деецът е взел предварително мерки срещу евентуално нападение, довели до вредоносния резултат за нападателя“.

Министерство на правосъдието счита, че уредбата на института на неизбежната отбрана в нашето законодателство е ясна и достатъчна, с оглед, на което няма необходимост от законодателни изменения.

Основното правило, заложено в закона, е, че всеки човек може да защити при нападение себе си, други лица или законните си интереси. Силата, която се използва при тази защита обаче, трябва да е пропорционална на нападението. Използваната сила за защита не трябва да бъде по-голяма от нужната за спиране на незаконното посегателство.

Ако е използвана повече сила или засегнатият интерес е много по-значим от защитаваното, тогава се носи наказателна отговорност, но наказанието е по-малко от предвиденото за съответното престъпление.

Легалното определение на неизбежната отбрана е дадено в чл. 12, ал. 1 от Наказателния кодекс: „Не е обществено опасно деянието, което е извършено при неизбежна отбрана, за да се защитят от непосредствено противоправно нападение държавни или обществени интереси, личността или правата на отбраняващия се или на друго, чрез причиняване вреди на нападателят в рамките на необходимите предели.“

Анализът на съдебната практика позволява да се формулират все пак известни по-общии критерии за преценка на това, дали дадена защита е останала в рамките на необходимите предели. Може да се каже, че защитата ще е в тези рамки, когато, от една страна е извършено необходимото за отблъскване на нападението, и, от друга страна чрез защитното деяние на нападателя не се причиняват такива вреди, които в конкретната обстановка са излишни за отблъскване на нападението.

Бих искал да обърна внимание, че в закона няма изискване отбраняващият се да избере най-лекия начин на защита или дори за равностойност между причинените и предотвратените вреди. Отбраняващият се има право на активна защита, той може да използва по-интензивни средства и методи за отблъскване на нападението, които да доведат и до по-тежка форма на увреждане на нападателя, стига това да не води до превишаване пределите на неизбежната отбрана. Поради това лицето, предприело защитата, не е длъжно по закон да се отклони от защита чрез бягство, укриване, търсене на помощ от трети лица, от държавни органи и други.

От друга страна, Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ) прокламира правото на живот и телесната неприкосновеност и неговата защита. Тя изисква преценка на съразмерността на употребената сила във всички случаи на причиняване на увреждане, включително в ситуации на неизбежна отбрана. А когато става дума за употреба на сила, която е потенциално смъртоносна, чл. 2 от Конвенцията изисква тя да бъде „абсолютно необходима“. Конвенцията налага преценка на съразмерността на употребената сила и причинените чрез нея вреди и от правоприлагащите органи, включително в ситуации, когато орган на реда е станал обект на противоправно нападение.

В почти всички европейски правни системи неизбежната отбрана е формулирана общо и е основана на няколко взаимосвързани елемента:

- Изискване за противоправност на нападението;
- Изискване за непосредственост на опасността, произтичаща от противоправното нападение;
- Изискване за съразмерност на употребената сила и причинените чрез нея вреди за отблъскване на нападението.

Дали защитата е останала в рамките на необходимите предели следва да се прецени от съда на основа съвкупността на всички елементи, отнасящи се до силата и интензивността на нападението и защитата, значимостта на защитавания и увреден

обект, степента на опасността, застрашаваща нападнатия, неговите сили и възможности за отбрана, средствата за нападение и защита, мястото и времето на нападението и др.

2. По законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 454-01-24, внесен от Волен Николов Сидеров и група народни представители на 27.10.2014 г.:

Със законопроекта вносителите предлагат създаването на нов чл. 155в от НК. В мотивите към законопроекта се твърди, че така ще се отговори на обществените очаквания за закрила на традиционните за страната ни семеен морал и нравственост, както и защита на гражданския мир и обществената безопасност. Предложената проекторазпоредба гласи „Който манифестира публично своята или на други хомосексуална ориентация или принадлежност, чрез организация или участие в митинги, шествия и паради или чрез средствата за масова информация и Интернет, се наказва с лишаване от свобода от една до пет години и глоба от хиляда до пет хиляди лева.“

Министерство на правосъдието изразява следното принципно становище: В чл. 6 от Конституцията на Република България е прокламирано, че всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. Всички граждани са равни пред закона и не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.

Този конституционен принцип стои в основата на гражданското общество и държавата. Той е основен принцип на всяко демократично общество и е намерил детайлно развитие в Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.), който урежда защита от всички форми на дискриминация и съдейства за нейното предотвратяване.

С чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. е забранена всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Съгласно чл. 6, ал. 2 от ЗЗДискр. при изработване на проекти на нормативни актове, както и при тяхното прилагане държавните и обществените органи и органите на местното самоуправление се съобразяват с целта за недопускане на пряка или непряка дискриминация на основата на признаците по чл. 4, ал. 1.

Ред и гаранциите за организиране и провеждане на събрания, митинги и манифестации са определени със Закона за събранията, митингите и манифестациите (ЗСММ), като в чл. 4 от законодателя е регламентирано, че гражданите не могат да бъдат преследвани и наказвани за организиране и участие в събрания, митинги и манифестации и за изразените от тях мнения, възгледи и становища освен ако това съставлява престъпление или друго правонарушение.

Също така следва да се отчитат и нормите на Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ), където с нормата на чл. 14 е забранена дискриминацията и се гарантира упражняването на правата и свободите, предвидени в конвенцията без всякаква дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически и други убеждения, национален или социален произход,

принадлежност към национално малцинство, имущество, рождение или друг някакъв признак.

Нормите на ЕКПЧ имат общоевропейско и общоцивилизационно значение за правния ред и са норми на европейския обществен ред.

В чл. 5 от Конституцията на Република България е изрично предписано, че Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат, а международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.

Създаването на така предложенят нов чл. 155в със законопроекта за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, ще бъде в противоречие с Конституцията на РБ и вътрешното законодателство, с международните договори и общеевропейското право.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:

ХРИСТО ИВАНОВ

